

Quickscan natuur Pankenstraat 1 Eersel

Projectnummer 216844
Datum 8 september 2014
Behandeld door ODZOB – Albert Raaijmakers (0622922534)
Collegiale toets ODZOB – Hanneke van Breugel
Aanvrager Gemeente Eersel – Bas Joosten (0497531300)

1. Aanleiding

Het betreft een wijziging van het bestemmingsplan in verband met de uitbreiding van bebouwing op de locatie Pankenstraat 1 te Eersel. Bij een ruimtelijke ontwikkeling is toetsing aan de natuurwetgeving en planologische beschermingsregels verplicht. Middels een verkennend flora- en faunaonderzoek zijn de mogelijke effecten op de ter plaatse voorkomende beschermde natuurwaarden beoordeeld (werkwijze zie bijlage 1).

2. Bestaande situatie

De locatie van onderzoek ligt binnen de bebouwde kom van Eersel. Het betreft een basisschool met 18 lokalen en een kinderdagverblijf in 2 noodlokalen.

Het plangebied is omheind met een stalen hekwerk. Binnen de omheining is naast de bebouwing de rest van het plangebied vrijwel geheel bestraat met als functie speelplaats. Aan de noord en westzijde ligt plantsoen met struiken, boomopslag en enkele bomen. Dit plantsoen is grotendeels sterk belopen en plaatselijk verruigd. Ingesloten door bebouwing ligt aan de westzijde een kleine tuin. Verspreid binnen het plangebied staan enkele bomen (zie bijlage 2).

Aan de zuidwestzijde sluit een plantsoen met bomen aan op het plangebied. In de omgeving staan enkele groenstructuren in de vorm van bomen en parken (Heibloempark en aan Aelenstraat). Daarbij is via het Heibloempark een groene verbinding met het buitengebied. De kortste afstand tot het buitengebied is circa 300 m.

3. Voorgenomen activiteit

De beoogde ruimtelijke ontwikkeling betreft een uitbreiding van de bestaande bebouwing met extra lokalen, deels in twee bouwlagen. De uitbreiding vindt plaats daar waar nu speelplaats resp. tuin is en valt plaatselijk binnen de kroonprojectie van een aantal bomen die binnen het plangebied en in het aangrenzende plantsoen staan. De gevels van de bestaande bebouwing wordt mogelijk (deels) bekleed met gevelbeplating.

Ten behoeve van de uitbreiding zullen naar verwachting enkele bomen gekapt moeten worden, omdat de kroonprojectie over de nieuwbouw valt. Voor de aansluiting van de nieuwbouw op de bestaande bebouwing en het aanbrengen van gevelplaten, vinden sloopwerkzaamheden aan gevels plaats. Mogelijk dat plaatselijk plantsoen wordt verwijderd en/of wordt heringericht.

4. Relevante beschermingsregimes

De bescherming van de natuur is in Nederland geregeld via specifieke groene wet- en regelgeving en via het bestemmingsplan. De groene wetten omvatten de Flora- en faunawet (soortbescherming), de Natuurbeschermingswet (gebiedsbescherming Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en de Boswet (op peil houden areaal bos). Daarnaast is er de Gemeentelijk verordening (kapvergunning bomen). In een bestemmingsplan zijn de bestaande en nieuwe natuurbestemmingen en gebruiksbeperkingen ruimtelijk vastgelegd (Ecologische Hoofdstructuur, specifieke landschappelijke en natuurwaarden).

Uitgaande van de locatie, de bestaande situatie en de voorgenomen activiteit is toetsing aan de volgende beschermingsregimes aan de orde (tabel 1).

Tabel 1 Te toetsen beschermingsregimes natuur

Beschermingsregime	Relevant	Motivatie
Flora en faunawet	ja	Mogelijke aanwezigheid beschermde soorten Algemene zorgplicht flora en fauna (ook niet beschermde soorten)
Natuurbeschermingswet	nee	Afstand meest nabij gelegen Natura 2000-gebied en Beschermd natuurmonument circa 5,0 km Effect voorgenomen activiteit reikt vanwege beperkte omvang niet buiten plangebied resp. bebouwde kom Eersel
Boswet	nee	Plangebied ligt binnen bebouwde kom Boswet * Bomen maken geen deel uit van bomenrij van meer dan 20 bomen in een rij of van een bos van meer dan 1.000 m ²
Kapverordening	nee	Bomen in plangebied en directe omgeving staan niet op gemeentelijke lijst met monumentale en te beschermen bomen*
Bestemmingsplan	nee	Volgens bestemmingsplan Kom Eersel zijn op deze locatie geen specifieke landschappelijke en natuurwaarden bestemd (bestemming nl. Maatschappelijk).

* ter check door gemeente in verband met beperkte beschikbaarheid toetsgegevens (NB bebouwde kom Boswet hoeft niet overeen te komen met bebouwde kom Wegenverkeerswet!)

5. Relevante flora en fauna

Op basis van een locatiebezoek (biotoopbeoordeling, soortwaarnemingen) en raadpleging van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van soorten (verspreidingsatlassen, waarneming.nl), is een inschatting gemaakt van de flora en fauna die binnen het plangebied aanwezig kan zijn. Vervolgens is beoordeeld welke van deze soorten beschermd zijn en of deze beschermde soorten door de voorgenomen activiteit worden geraakt (tabel 2).

Tabel 2 Relevante soorten voor effectbeoordeling

Soortgroep*		(Mogelijk) aanwezig	Beschermde soorten	Soort geraakt
Vaatplanten		Ja, in verruigde delen	Naar verwachting geen tabel 1 soorten Tabel 2 en tabel 3 soorten worden niet in de bebouwde kom verwacht omdat het specifieke biotoop ontbreekt	Nvt
Grondgebonden zoogdieren		Mogelijk (Egel en muisachtigen)	Ja, naar verwachting ook tabel 1 soorten	Ja, door verwijdering plantsoen
Vleer- muizen	Verblijfplaatsen	Mogelijk, achter boei boarden en in spouw	Ja, tabel 3 soortgroep	Ja, door verwijdering boei boarden en evt. afdekking gevels
	Vliegroute	Mogelijk via Heibloempark en/of boomstructuren		Ja, ingeval van bomenkap
	Foerageergebied	Mogelijk		Nee, kwalitatief slecht foerageergebied
Reptielen & Amfibieën		Nee, biotoop ontbreekt	Nvt	Nvt
Vissen		Nee, biotoop ontbreekt	Nvt	Nvt
Dagvlinders		Mogelijk	Nee, specifieke waardplanten ontbreken	Nvt
Libellen		Nee, biotoop ontbreekt	Nvt	Nvt
Mieren		Mogelijk	Nee, specifiek biotoop ontbreekt	Nvt
Kevers		Mogelijk		Nvt
Slakken		Mogelijk		Nvt
Kreeftachtigen		Nee, biotoop ontbreekt		Nvt
Tweekleppigen		Nee, biotoop ontbreekt	Nvt	Nvt

Soortgroep*		(Mogelijk) aanwezig	Beschermde soorten	Soort geraakt
Vogels	Niet-jaarrond beschermde nesten	Mogelijk, broedend in aanwezige bomen en struiken	Ja tijdens broedseizoen	Ja, ingeval van bomenkap
	Jaarrond beschermde nesten	Niet aannemelijk, geen boom bewonende soorten in bebouwde kom en bestaand gebouw niet toegankelijk voor gebouw bewonende soorten **	Nvt	Nvt

*indeling soortgroepen volgens tabellen 1 t/m 3 beschermde soorten Flora- en faunawet

**gebaseerd op 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' Ministerie van LNV (augustus 2009)

6. Effectbeoordeling

Uit tabel 2 volgt op welke soortgroepen de voorgenomen ontwikkeling een mogelijk effect heeft. Navolgend is voor deze soortgroepen beoordeeld of hierbij sprake is van overtreding van de Flora- en faunawet en of hiervoor ontheffing nodig is.

Grondgebonden zoogdieren

De verwachting is dat aan grondgebonden zoogdieren diverse algemeen beschermde soorten (tabel 1) kunnen voorkomen, zoals Egel en muizen. Voor tabel 1 soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen en is geen ontheffing nodig. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten is dan niet nodig. Wel geldt de algemene zorgplicht, dat wil zeggen dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden of verstoren van individuen te voorkomen ingeval deze tijdens uitvoering van de werkzaamheden worden aangetroffen. Effecten worden daarmee uitgesloten. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Mogelijk dat vleermuizen gebruik maken van de gebouwen als verblijfplaats en van de bomenrijen als oriëntatie voor hun vliegroute. Door de voorgenomen activiteit zullen in ieder geval mogelijke verblijfplaatsen achter boei boarden verdwijnen daar waar de nieuwbouw aansluit op de bestaande gevels. Indien op de overige gevels toch gevelbeplating wordt aangebracht, zullen mogelijk toegangen tot verblijfplaatsen verdwijnen. Ingeval ook bomenkap aan de orde is, kunnen vliegroutes worden aangetast.

Nader onderzoek dient plaats te vinden naar het gebruik van de bestaande bebouwing als verblijfplaats door vleermuizen en of het plangebied onderdeel uit maakt van een vaste vliegroute.

Ingeval het onderzoek de aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes uitwijst, zullen mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn en dient er eventueel ontheffing te worden aangevraagd.

Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten

Voor de voorgenomen ontwikkeling worden mogelijk enkele bomen gekapt en plantsoen verwijderd. De kans is aanwezig dat deze vegetatie door broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten gebruikt wordt. Deze nesten zijn uitsluitend beschermd tijdens de broedperiode. Hiervoor wordt geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en jaar kan verschillen. Globaal wordt de periode tussen half maart en half juli aangehouden. Bepalend is echter de aanwezigheid van een broedgeval ongeacht de datum. Er wordt voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in de broedperiode geen ontheffing verleend, omdat buiten deze periode kan worden gewerkt. Als het kappen van bomen en het verwijderen van plantsoen voor of na de broedperiode plaatsvindt, is er geen kans op overtreding van de Flora- en faunawet en is er geen ontheffing nodig. Indien op de locatie geen broedgevallen aanwezig zijn, mag de aanwezige beplanting ook tijdens het broedseizoen worden verwijderd.

7. Conclusies & aanbevelingen

In voorliggende quickscan natuur is de planologische uitvoerbaarheid van bestemmingswijziging aan de Pankenstraat 1 in Eersel in relatie tot de (potentieel) aanwezige natuurwaarden getoetst.

Voor de effectbeoordeling van de voorgenomen ontwikkeling op de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden is alleen toetsing aan de beschermingsregime Flora en faunawet relevant (zie tabel 1). Getoetst is of er sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen artikel 8 t/m 12 (toets soortbescherming).

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Op basis van een locatiebezoek (biotoopbeoordeling, soortwaarnemingen) en raadpleging van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van soorten (verspreidingsatlassen, waarneming.nl) worden de volgende beschermde soortgroepen mogelijk door de voorgenomen activiteit geraakt:

- grondgebonden zoogdieren in het aanwezige plantsoen (beschermingsstatus: tabel 1-soorten = licht beschermd met vrijstelling ontheffing);
- vleermuizen (beschermingsstatus: tabel 3 soorten = zwaar beschermd) met specifiek de mogelijk op de locatie aanwezige verblijfplaatsen en vliegroutes;
- broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten in de eventueel te kappen bomen (bescherming alleen in broedseizoen).

In onderstaande tabel zijn de resultaten, conclusies en aanbevelingen samengevat (tabel 3).

Tabel 3 Samenvatting resultaten quickscan

Soortgroep		Potentieel aanwezig	Beschermde soorten aanwezig	Overtreding FF-wet	Ontheffing nodig	Nader onderzoek
Grondgebonden zoogdieren		Mogelijk	Mogelijk	Nee	Nvt	Nvt
Vleermuizen	Verblijfplaatsen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja
	Vliegroutes	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja
	Foerageergebied	Mogelijk	Mogelijk	Nee	Nvt	Nvt
Vogels	Niet-jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Mogelijk	Ja als verstoring in broedseizoen	Nee, mits werkzaamheden buiten broedseizoen	Nvt
	Jaarrond beschermde nesten	Niet aannemelijk	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
Overige soortgroepen		Nee/mogelijk	Nee	Nvt	Nvt	Nvt

Of een ontheffing voor de aantasting van verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen nodig is, moet een nader onderzoek uitwijzen. Het nader onderzoek dient uitgevoerd te worden cf. het actuele vleermuisprotocol. Als hieruit blijkt dat de bestaande bebouwing niet wordt gebruikt als verblijfplaats en de aanwezige bomen geen onderdeel zijn van een vliegroute, is geen ontheffing nodig. Is dit wel het geval, dan is het afhankelijk van de mitigerende maatregelen of de ontheffing wordt verleend.

Voor het overige geldt voor alle soorten – beschermd of niet beschermd – de algemene zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor de flora en fauna kan ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen.

8. Bronnen

Literatuur

- Dienst Regeling, *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet*, 2009.
- Dienst Regeling, *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep*, 2009.
- Heusden, W.R.M. van, S.J. Vreugdenhil, *Handreiking Flora en faunawet*, Dienst Landelijk Gebied, 2008.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R., *Vleermuizen en planologie*, Zoogdierverseniging VZZ, 2009.

Websites

- www.minlnv.nl (natuurwetgeving, soortendatabase)
- www.waarneming.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
- www.verspreidingsatlas.nl (planten)
- www.zoogdierverseniging.nl (zoogdieren)
- www.ravon.nl (vissen, reptielen en amfibieën)
- www.vlinderstichting.nl (vlinders, libellen)
- www.eis-nederland.nl (insecten en andere ongewervelden)

Bijlage 1 Werkwijze quickscan natuur

Cf. 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Veldbezoek en bronnenonderzoek

Ten behoeve van de quick scan wordt één veldbezoek uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek worden de op dat moment waargenomen soorten genoteerd. Verder wordt het plangebied dan gecontroleerd op de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van broedvogels en zoogdieren (nesten, holle bomen, hollen, e.d.). Ook is gelet op andere signalen die op de aanwezigheid van soorten kunnen duiden, zoals braakballen, sporen, vraatplekken, plukresten, ruipennen, molshopen, uitwerpselen, voedselresten, nestmateriaal, e.d. Ter plaatse is op basis van de voorkomende biotopen beoordeeld welke soortgroepen en soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Afhankelijk van de waargenomen of te verwachten soorten, wordt een meer of minder uitgebreid bronnenonderzoek uitgevoerd. Aan de hand van soortgegevens uit de diverse bronnen, wordt nagegaan welke soorten binnen en rondom het plangebied ooit zijn waargenomen of voor zouden kunnen komen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de toegankelijke inventarisatiegegevens van gegevensbeherende organisaties. Deze organisaties verzamelen systematisch alle relevante gegevens over verspreiding en aantal ontwikkeling van de Nederlandse flora en fauna. Waar mogelijk worden ook lokale natuurstudieverenigingen en gebiedsdeskundigen geraadpleegd. Uitgaande van de binnen het plangebied aangetroffen biotopen wordt aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan of de betreffende soort(groep)en in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van de soort specifieke habitateisen wordt vervolgens beoordeeld of de betreffende soort ook in het biotoop binnen het plangebied kan voorkomen. De geraadpleegde bronnen zijn onder 'Bronnen' aangegeven.

Beoordelingsstappen

In voorliggende quickscan is alleen een toets soortbescherming (tabel 1) relevant. Deze toets omvat de volgende stappen:

1. Bepalen welke van de (potentieel) voorkomende soorten beschermd of bedreigd zijn aan de hand van de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora en faunawet;
2. Beoordelen of de mogelijk negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling naar tijd en plaats van invloed zijn op de regionale instandhouding van de (potentieel) voorkomende beschermde soorten;
3. Motiveren of en hoe de eventuele negatieve effecten op de (potentieel) voorkomende beschermde soorten kunnen worden gemitigeerd;
4. Is geen mitigatie mogelijk, voor de betreffende soort(en) aangeven of er een algemene vrijstelling geldt of een vrijstelling onder voorwaarde van een goedgekeurde gedragscode;
5. Geldt er ook geen vrijstelling, dan voor de betreffende soort(en) aangeven of er alternatieven mogelijk zijn qua inrichting en/of uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling met geen of beduidend minder negatieve effecten.

Of alle stappen moeten worden doorlopen, hangt af van de beschermde soorten die (potentieel kunnen) voorkomen. Verder is de aard en omvang van de effecten op de beschermde soorten bepalend en de (on)mogelijkheden deze effecten te mitigeren. Tot slot is het wel of niet van toepassing zijn van vrijstellingen of alternatieven van belang.

Blijkt uit de toets soortbescherming dat door de voorgenomen ontwikkeling de (regionale) instandhouding van beschermde soorten in het geding zijn, dient een ontheffing in het kader van de Flora en faunawet te worden aangevraagd.

Bijlage 2 Bestaande situatie

